

ΕφΘεσ 2052/1991

Προστασία καταναλωτών. Ο κατασκευαστής μαζικής βιομηχανικής παραγωγής τυποποιημένων προϊόντων ευρείας καταναλώσεως προϊόντων ευθύνεται, κατά τις περί αδικοπραξίας διατάξεις εάν προκληθεί ζημία σε καταναλωτή. Ο καταναλωτής πρέπει να αποδείξει την ελαττωματικότητα του προϊόντος κατά το χρόνο χρήσης.

(...)

Ο φορέας επιχειρήσεως μαζικής βιομηχανικής παραγωγής τυποποιημένων προϊόντων ευρείας καταναλώσεως, που επιτυγχάνεται και διευρύνεται με την συμβολή σύγχρονων μεθόδων διαφημίσεως, με τις οποίες δημιουργείται, συνήθως, στους καταναλωτές απόφαση αγοράς άγνωστων σ' αυτούς προϊόντων, ως ωφελούμενος από την, με την χρησιμοποίηση οργανωτικών και τεχνικών μεθόδων μη δεκτικών ελέγχου και διακριβώσεως από τους καταναλωτές, μαζική παραγωγή και κατανάλωση τέτοιων προϊόντων, που αγοράζονται υπό την επήρεια της δημιουργουμένης στους καταναλωτές εμπιστοσύνης εκ της διαφημίσεως και τυποποιήσεως αυτών, δίκαιον είναι να φέρει το βάρος μειονεκτημάτων, συμφυών προς τον, υπό τον οποίον αποκομίζει όφελος, τρόπον παραγωγής και διαθέσεως των προϊόντων της επιχειρήσεώς του. Γι' αυτό γίνεται δεκτό από την κρατούσα στην θεωρία και νομολογία γνώμη, ότι ο κατασκευαστής τέτοιων τυποποιημένων προϊόντων ευθύνεται, κατά τις περί αδικοπραξίας διατάξεις (άρθρο 914 ΑΚ), σε αποζημίωση για την, εκ της, από μέρους του, θέσεως σε κυκλοφορία τέτοιων ελαττωματικών και εντεύθεν επικίνδυνων για την υγεία ή περιουσία των καταναλωτών, προϊόντων, προσγενομένη παρανόμως στους τελευταίους (καταναλωτές), από την χρήση αυτών, ζημίαν. Η παρά τον νόμον συμπεριφορά του κατασκευαστή συνίσταται, εδώ, κατά την γνώμη αυτή, στο ότι αυτό-, θέτει σε κυκλοφορία ελαττωματικό προϊόν, κατά παράβαση της βαρύνουσας αυτόν σχετικής υποχρεώσεως προνοίας, με αποτέλεσμα, κατά την χρήση ή προσπάθεια χρήσεως αυτού, να βλαβεί η υγεία ή η περιουσία του καταναλωτή (ΕφΘεσ 930/1985 αδημ.). Επί της τοιαύτης όμως αδικοπρακτικής ευθύνης του κατασκευαστή, στηριζομένης στην υπαιτιότητα αυτού, γίνεται δεκτό, εν αναφορά με το βάρος επικλήσεως και αποδείξεως των σχετικών πραγματικών περιστατικών, ότι ο μεν προβάλλων αξίωση αποζημιώσεως για προσγενομένη στην υγείαν ή την περιουσίαν αυτού παρανόμως ζημίαν, από την, σύμφωνα προς τον προορισμό του, χρήση ελαττωματικού προϊόντος, καταναλωτής, ως μη ως σε θέση να αποδείξει τυχόν σφάλματα, εμφιλοχωρήσαντα στην μη προσιτή σ' αυτόν διαδικασία της παραγωγής (τυποποιήσεως) και ελέγχου του προϊόντος ή στο στάδιο της συντηρήσεως και αποθηκεύσεως έτοιμων προϊόντων της επιχειρήσεως, καθώς και πταίσματα, προσώπων, που μετέχουν στην τοιαύτη διαδικασία παραγωγής,

συντηρήσεως ή αποθηκεύσεως του προϊόντος, υποχρεούται όπως επικαλεσθεί και αποδείξει την κατά τον χρόνο χρήσεως ή προσπάθειας χρήσεως του προϊόντος βλαπτική ελαττωματικότητα αυτού, καθώς και του μεταξύ της κανονικής χρήσεως αυτού και της προσγενομένης βλάβης αιτιώδη συνδέσμου, ο δε παραγωγός (κατασκευαστής) μπορεί, προς απαλλαγή από την σχετική ευθύνη να επικαλεσθεί και αποδείξει, κατ' ανάλογο εφαρμογή του άρθρου 925 ΑΚ, ότι η κατά τον ως άνω χρόνο ελαττωματικότητα του προϊόντος δεν οφείλεται στην πλημμελή κατασκευή ή συντήρηση αυτού ή ότι η τυχόν πλημμέλεια της κατασκευής ή συντηρήσεώς του δεν οφείλεται στο πταίσμα αυτού ή των προσώπων, για το πταίσμα των οποίων ευθύνεται κατά τα άρθρα 330, 71 και 922 ΑΚ (ΕφΘεσ 930/1985 ένθ; ανωτ.). Κατόπιν των παραπάνω η ένδικη αγωγή, που επιδιώκει την καταβολή αποζημιώσεως για προσγενομένη στην υγεία του ενάγοντα - καταναλωτή παρανόμως ζημίαν, από την σύμφωνα προς τον προορισμόν του, χρήση ελαττωματικού προϊόντος της εναγομένης, που είναι φορέας επιχειρήσεως, μαζικής βιομηχανικής παραγωγής τυποποιημένων προϊόντων ευρείας καταναλώσεως και περιέχει (η αγωγή πάντα τα στην μείζονα σκέψη, για την νομική θεμελίωση αυτής, αναφερόμενα πραγματικά περιστατικά, είναι, πλήρως ορισμένη, ο δε περί του αντιθέτου πρώτος λόγος της εφέσεως κρίνεται απορριπτέος ως αβάσιμος. Αποδεικνύονται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου, τ' ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Η εκκαλούσα ασχολείται, κατά τον σκοπόν της, με την εμπορία αναψυκτικών Seven Up, Pepsi Cola κλπ και λειτουργεί εργοστάσιο στη Θεσσαλονίκη, Γερμανικής κατασκευής, το οποίο διαθέτει τα πιο σύγχρονα μηχανήματα στην Ευρώπη. Η διαδικασία πληρώσεως των φιαλών (Pepsi Cola) γίνεται σε τέσσερα στάδια. Στην αρχή τα πλαστικά κιβώτια με τις άδειες φιάλες τοποθετούνται σε μηχανήμα, αποσυσκευάζονται, δηλαδή βγαίνουν οι φιάλες από τα κιβώτια και στη συνέχεια πλένονται στο πλυντήριο σε θερμοκρασία 110 περίπου βαθμών κελσίου, οπότε, εάν υπάρχει κάποιο ελάττωμα σε κάποια φιάλη, θα φανεί, διότι η ελαττωματική φιάλη, λόγω της πίεσεως του νερού και της υψηλής θερμοκρασίας, δεν αντέχει και σπάει. Όταν βγαίνουν οι φιάλες από το πλυντήριο μεταφέρονται πάνω σε κυλιόμενη ταινία, η μία πίσω από την άλλη, και περνούν μπροστά από κάποια φωτεινή οθόνη, όπου υπάρχουν δύο τεχνικοί της εναγομένης οι οποίοι ελέγχουν από μικρή απόσταση, 30 εκατοστά περίπου, τις φιάλες αυτές όχι μόνον από ποιοτικής πλευράς αλλά και από αισθητικής με μεγάλη σχολαστικότητα και εάν διαπιστωθεί κάποιο ελάττωμα, η φιάλη αποσύρεται. Στη συνέχεια οι φιάλες περνούν από άλλο μηχανήμα, όπου ελέγχεται η πίεση του ανθρακικού του προϊόντος και αφού βρεθεί και αυτή κανονική, οι φιάλες, γεμισμένες πλέον, διοχετεύονται στην συσκευή πωματίσεως (δηλαδή μπαίνουν τα μεταλλικά καπάκια) και κατόπιν σε τελευταίο στάδιο ελέγχονται (οι φιάλες) σε άλλη φωτεινή οθόνη για τυχόν ελαττώματα τούτων. Μετά την όλη πιο πάνω διαδικασία οι φιάλες τοποθετούνται σε πλαστικά κιβώτια και στη συνέχεια διοχετεύονται στην κατανάλωση. Όμως, παρά τον παραπάνω, πράγματι, εξονυχιστικό

έλεγχου, δεν αποκλείεται, όπως καταθέτει ο δεύτερος μάρτυρας της εναγομένης Α.Α., που είναι διευθυντής πωλήσεων των προϊόντων της εναγομένης στο εδώ εργοστάσιό της, να διαφύγει της προσοχής των τεχνικών, που κάνουν τον έλεγχο, και να διοχετευθούν στην κατανάλωση φιάλες ακάθαρτες ή αλλοιωμένες ή σπασμένες. Ακόμη, όπως προκύπτει από την πιο πάνω έκθεση πραγματογνωμοσύνης, είναι δυνατόν να δημιουργηθεί ένα μικρό ρήγμα στην φιάλη, κατά την διάρκεια της παραγωγής της φιάλης, της διεργασίας εμφιάλωσης και πληρώσεως της φιάλης, και κατά το στάδιο κατά το οποίο η πληρωθείσα φιάλη έχει εγκαταλείψει την γραμμή παραγωγής και βρίσκεται στην φάση της κατανάλωσης. Το πιο πάνω μικρό ρήγμα είναι δυνατόν να είναι σε τέτοιο αρχικό στάδιο, που να μην έχει δημιουργήσει ακόμη ανιχνεύσιμες συνέπειες από τα όργανα ελέγχου της διεργασίας, παρόλο που τα όργανα αυτά λειτουργούν με σύγχρονες προδιαγραφές. Η διάδοση του μικρού ρήγματος είναι δυνατόν, να συνεχισθεί και στο στάδιο κατά το οποίο η πληρωθείσα φιάλη βρίσκεται στην φάση της κατανάλωσης. Μία τέτοια φιάλη είναι δυνατόν να εκραγεί, όταν, παρόλο που το περιεχόμενό της βρίσκεται σε πίεση προδιαγραφών, το αρχικό μικρό ρήγμα έχει προχωρήσει είτε διότι η φιάλη προσέκρουσε σε κάποιο στάδιο μεταφοράς είτε διότι για κάποιο λόγο εθερμάνθη (με αποτέλεσμα η εσωτερική πίεση του αερίου να αυξηθεί πέρα από τις 4-5 ατμόσφαιρες), επιταχύνθη η διάδοση του μικρού ρήγματος, με αποτέλεσμα την συνεχή ελάττωση του ορίου αντοχής της φιάλης μέχρι του σημείου που να εκραγεί. Στις 22.2.1981 και κατά τις απογευματινές ώρες ο εφεσίβλητος, που εργάζονταν, ως σερβιτόρος, στο εδώ και επί της οδού Γεωργίου Παπανδρέου καφεζαχαροπλαστείο "Ανθέων" και που αντικείμενο της εργασίας του ήταν να παίρνει και να εκτελεί τις διάφορες παραγγελίες των πελατών του καταστήματος, ενώ πλησίασε και βρισκόταν πλέον μπροστά στον πάγκο (μπουφέ) του πιο πάνω καταστήματος, προκειμένου να παραλάβει, κατόπιν παραγγελίας, τα γλυκίσματα και τα ποτά, μεταξύ των οποίων και μία φιάλη αναψυκτικού (Pepsi Cola), ξαφνικά χωρίς οποιαδήποτε επίδραση εσωτερικών παραγόντων και προτού καν ο ίδιος πιάσει με το χέρι του την ως άνω φιάλη (Pepsi Cola) για να την τοποθετήσει στο δίσκο, αυτή εξεράγη και τα θραύσματα αυτής, από γυαλί, εκτινάχθηκαν με μεγάλη δύναμη στον αέρα, μερικά από τα οποία κτύπησαν τον εφεσίβλητο στο αριστερό μάτι με αποτέλεσμα να προκαλέσει σ' αυτόν διαμπερές τραύμα του κερατοειδούς Α.Ο., μήκους 5mm, με αστεροειδή μορφή. Από το τραύμα αυτό μειώθηκε η οπτική οξύτητα του ματιού του εφεσιβλήτου στα 2/10 του φυσιολογικού και αυτός κατέστη ανάπηρος, σε ποσοστό 67%, κατά το από 22.2.1981 μέχρι 9.11.1981 χρονικό διάστημα. Για την προκληθείσα, από την έκρηξη αυτή της φιάλης, παραπάνω βλάβη στην υγεία του εφεσιβλήτου ευθύνεται σε αποζημίωση η εκκαλούσα, που διέθεσε στην κατανάλωση την ως άνω ελαττωματική (λόγω του, κατά τον χρόνο εξαγωγής αυτής, από τον χώρο του εργοστασίου της, υφισταμένου ελαττώματος, μικρού ρήγματος) και εντεύθεν επικίνδυνη φιάλη, πλήρους αναψυκτικού (Pepsi Cola).

Ο ισχυρισμός της εκκαλούσας, ότι ο πιο πάνω τραυματισμός του εφεσιβλήτου δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα αυτής, ούτε των προσώπων για το πταίσμα των οποίων ευθύνεται αυτή, από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκε αληθής. Περαιτέρω από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά μέσα αποδεικνύεται, ότι ο εφεσίβλητος, συνεπεία του τραυματισμού του στο αριστερό μάτι του και της εντεύθεν αναπηρίας του, κατά ποσοστό 67%, κατέστη τελείως ανίκανος προς εργασία, για το από 22.2.1981 μέχρι 9.11.1981 χρονικό διάστημα, με αποτέλεσμα να στερηθεί τις προσόδους από την εργασία του, ως σερβιτόρου, στο πιο πάνω κατάστημα, που θα ανέρχονταν στο ποσό των 334.500 δρχ., καθ' όσον, κατά το ως άνω χρονικό διάστημα και κατά την συνήθη πορεία του τοιούτου τραυματισμού του ο εφεσίβλητος υπέστη και ηθική βλάβη, προς ικανοποίηση της οποίας πρέπει να επιδικασθεί σ' αυτόν το, ως ανάλογο προς τον βαθμόν του άνω πταίσματος της εκκαλούσας και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των διαδίκων μερών κρινόμενον, ποσό των 100.000 δρχ. Έτσι λοιπόν η οφειλόμενη στον εφεσίβλητο από μέρους της εκκαλούσας - εναγομένης προς τούτο αποζημίωση, για την, εκ της άνω αδικοπραξίας προσγενομένη εις εκείνον ζημίαν, ανέρχεται μαζί με το ποσό της οφειλόμενης ως άνω χρηματικής ικανοποιήσεως, λόγω ηθικής βλάβης, στο ποσό των δρχ. 434.500 εν συνόλω (ήτοι 334.500 + 100.000), για το οποίο και μόνον παρίστατο, ως κατ' ουσίαν βάσιμη και έπρεπε, να γίνει δεκτή κατά ένα μέρος η σχετική αγωγή του εφεσιβλήτου κατά της ήδη εκκαλούσας. Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω εκτεθέντα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που έκανε δεκτή κατά ένα μέρος την αγωγή του εφεσιβλήτου ως κατ' ουσίαν βάσιμη και απέρριψε τους ισχυρισμούς της εκκαλούσας δεν έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων και την ορθή εφαρμογή και ερμηνεία του νόμου. Συνεπώς πρέπει να απορριφθούν και οι λοιποί σχετικοί δεύτερος, τρίτος, τέταρτος και πέμπτος λόγοι της εφέσεως, που συνοψίζονται στην κακή εκτίμηση των αποδείξεων και εσφαλμένη εφαρμογή και ερμηνεία του νόμου. Εφ' όσον δε δεν υπάρχει άλλος λόγος εφέσεως ή βάσιμος ισχυρισμός προς εξέταση, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη έφεση στο σύνολό της, ως κατ' ουσίαν αβάσιμη, και να καταδικασθεί η εκκαλούσα στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων του εφεσιβλήτου του παρόντα βαθμού δικαιοδοσίας, εκκαθαριζομένης κατ' άρθρον 191 ΚΠολΔ, άνευ καταλόγου στο ποσό που ορίζεται στο διατακτικό.